

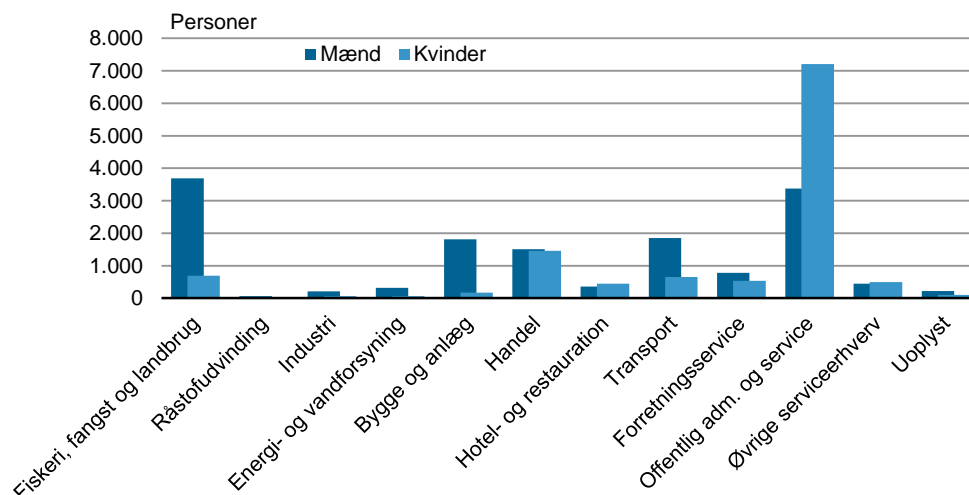
2017-imi suliffeqarneq

Suliffeqarnermut nalunaarsuutini qitiusut kapitali 1-imi ilisaritinneqarput. Saqqummersitami titartakkat aamma tabelit tamarmik Naatsorsueqqissaartarfiup kisitsisaataasivianit *bank.stat.gl*-imit kisitsisinit tunngaveqarput, kisitsisaataasivimmi tabelit arfineq pingasut suliffeqarnermut tunngasut pigineqarput. Kisitsisaataasivimmi suliffeqarneq pillugu tabelinut aallertoqarsinnaavoq kisitsisinik uani saqqummersitami takutinneqartunit itisiliinerusunik. Kapitali 2-mi suliffeqarneq pillugu kisitsisitigut paasissutissiornermi najoqqutat aamma suliarineranut periaatsit nassuarneqarput.

1. Suliffeqarnermi pingaarutillit

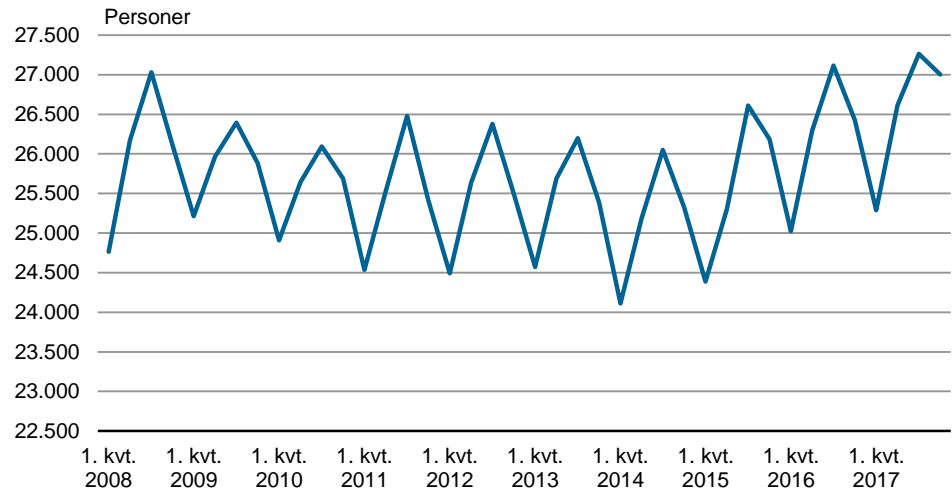
2017-imi sulisimasut pisortat allaffissornerannik kiffartuussinerannillu suliaqartut 40 pct.-erivaat. Titartakkami 1.1.-imi takuneqarsinnaavoq arnat pisortaqaqfinni sulinerusarsimasut. Arnat quliugaangata arfinillit pisortat allaffissorneranni aamma kiffartuussineranni sulisarsimapput. Niuernermik suliaqartut aamma arnaagajuttarsimapput. Angutit akornanni aalisarnermik, piniarnermik nunalerinermillu suliallit amerlanerupput aamma pisortat allaffissorneranni kiffartuussinerannillu suliaqartut angutit amerlapput. Suliaqaqfinni taakkunani sulisut sisamaagaangata ataaseq angutaasapoq. Suliffeqarfiit sanaartornermik, sanaartorfigissaanermik, niuernermik aamma assartuinermik/angallassinermik suliallit angutinit nalinginnaasumik suliffiqineqartarput.

Titartagaq 1.1 2017-imi pingaarnertut suliffiit suaassutsinut aamma suliaqaqfinnut immikkoortillugit

Suliffeqarneq ukiup ingerlanerani kvartalikkaartumik aalajangersimasumik sunnerneqartarpoq, titartagaq 1.2 takuuk. Kvartalimi siullermi sulisut ikinnerpaasarput, kvartalit tullianni sulisut amerlisarput, kvartalit pingajuanni sulisut amerlanerpaajusartut kvartalillu sisamaanni sulisut ikilisarlutik. 2017-imi kvartalimi siullermi 25.290-it sulisimapput, kvartalit aappaanni 26.616-it sulisimasut kvartalillu pingajuanni 27.262-it sulisimallutik. Kvartalit sisamaanni sulisimasut 27.005-inut apparsimapput, kisitsisitigut paasissutissat 2008-mili aallartittut malillugit 2017-imi kvartalit sisamaanni sulisut amerlanerpaajusimapput.

Titartagaq 1.2 2008-miit 2017-imut sulisimasut kvartalikkaarlugit

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfiup kisitsisaataasivia: <http://bank.stat.gl/ARNBFB2>

Kommunini sulisimasut suliaqarfii assiiginnngisitaarput, takuuk tabel 1.1. Kommunini tamani pisortat allaffissorneranni kiffartuussinerannilu sulisut amerlanerpaajupput. Kisianni assersuutigalugu Qaasuitsup kommuniani aalisarnermik, piniarnermik nunalerinermillu suliaqarsimasut kommuninut allanut sanilliullugu amerlanerujussuupput. Qaasuitsup kommuniani sulisimasut 28,8 pct.-ii aalisarnermik, piniarnermik nunalerinermillu suliaqarsimapput Kommuneqarfimmi Sermersuummi aalisarnermik, piniarnermik nunalerinermillu suliaqarsimasut taamaallaat 8,1 pct.-iusut.

Tabel 1.1 2017-imi pingaarnertut suliat suliaqarfinnut kommuninullu immikkoortillugit

	Kommune Kujalleq		Kommuneqarfik Sermersooq		Qeqqata Kommunia		Qaasuitsup Kommunia	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Tamakkerlugit	2.794	100,0	11.304	100,0	4.673	100,0	7.694	100,0
Aalisarnej, piniarnej, nunalerinerlu.....	331	11,8	920	8,1	920	19,7	2.219	28,8
Aatsitassarsiornej	7	0,3	72	0,6	2	0,0	5	0,1
Suliffissuaqarnej	2	0,1	143	1,3	97	2,1	30	0,4
Innaallagamik imermillu pilersuineq	51	1,8	140	1,2	41	0,9	150	1,9
Sanaartorneq sanaartorfigissaanerlu	238	8,5	843	7,5	408	8,7	498	6,5
Niuernej	331	11,8	1.258	11,1	547	11,7	829	10,8
Akunnittarfiit neriniartarfiillu	103	3,7	344	3,0	135	2,9	221	2,9
Assartuineq/angallassineq	237	8,5	1.370	12,1	461	9,9	424	5,5
Niuertunik kiffartuussineq	90	3,2	812	7,2	227	4,9	133	1,7
Pisortat allaffissornerat kiffartuussinerallu .	1.284	46,0	4.657	41,2	1.648	35,3	2.994	38,9
Kiffartuussinerit allat	83	3,0	595	5,3	154	3,3	109	1,4
Paasissutissaqanngitsut	37	1,3	149	1,3	34	0,7	83	1,1

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfiup kisitsisaataasivia: <http://bank.stat.gl/ARNBFB3>

Tabel 1.2-mi takuneqarsinnaavoq distriktini (2009-p siornatigut kommuniusimasut nunaqarfii ilanngullugit) ukiuni kingullerni pingasuni pingaarnertut suliffinni sulinernit akissarsiat qaammatikkaartumik ineriartorsimaneri.

Ilimagineqarsinnaasutuulli Nuummi sulisimasut amerlanerpaajupput, 2017-imi agguaqatigiissillugu inuit 9.555-it Nuummi sulisimapput. Nuummi aamma qaammammut akissarsiat qaffasinnerpaajupput. 2017-imi Nuummi agguaqatigiissillugu 33.067 kr.-it pingaarnertut sulinernit akissarsiarineqartarsimapput. Agguaqatigiissillugu suliffimmit pingaarnernit qaammammusiata aamma sulisimasut amerlassusii Sisimiut distriktianni tulliupput Ilulissat distriktianni pingajuullutik inissisimasut.

Tabel 1.2 Sulisimasut aamma pingaarnertut suliffimmit qaammammusiak distriktinut immikkoortillugit

	Qaammammut agguaqatigiissillugu sulinerit			Suliffimmit pingaarnertut qaammammut agguaqatigiissillugu aningaasarsiat		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
	Inuit amerlassusaat			Koruunit		
Nuna tamakkerlugu	25.620	26.214	26.543	26.030	26.814	27.285
Nanortalik	669	696	658	18.361	18.697	20.489
Qaqortoq	1.469	1.479	1.453	23.997	24.650	25.955
Narsaq	691	671	683	22.236	21.935	22.984
Paamiut	627	647	619	20.967	21.229	21.911
Nuuk	9.045	9.228	9.555	32.071	32.696	33.067
Maniitsoq	1.545	1.589	1.561	22.726	23.752	23.733
Sisimiut	3.009	3.016	3.112	26.146	26.926	27.128
Kangaatsiaq	446	477	494	17.564	17.862	18.860
Aasiaat	1.373	1.388	1.382	21.941	22.787	23.725
Qasigiannuit	546	562	552	20.698	21.862	23.150
Ilulissat	2.211	2.389	2.368	24.056	26.034	26.015
Qeqertarsuaq	375	376	385	22.469	23.806	24.422
Uummannaq	1.070	1.121	1.126	21.407	22.440	21.802
Upernavik	1.086	1.113	1.117	19.431	20.702	19.848
Qaanaaq	261	259	270	17.722	17.783	18.535
Tasiilaq	962	973	991	20.023	20.860	21.580
Ittoqqortoormiit	146	143	138	21.766	21.397	21.693

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfiup kisitsisaataasivia: <http://bank.stat.gl/ARNBFB4>

Sulisimanerit annertussusaat tassaavoq najugaqavissut akornanni sulisimasut annertussusaat. Najugaqavissut tassaapput ukiup naatsorsuiffiusup aallartinnerani aamma naanerani Kalaallit Nunaanni najugaqarsimasut ukiullu naanerani 15-inik ukioqalereersimasut.

2012-imiit 2017-imut najugaqavissut sulisimanerisa annertussusaat qaffassimasoq tabel 1.3-mi takuneqarsinnaavoq 59,5 pct.-imiit (2012) 62,2 pct.-imut (2017). Tamanna utoqqaanerusut akornanni ersarinneruvoq. 60-64-inik ukiullit akornanni 5,9 pct.-inik qaffassimavoq, 55-59-inik ukiulinni 4,3 pct.-inik qaffassimasoq 64-illu akornanni ukiulinni 4,1 pct.-inik qaffassimalluni.

2017-imi 40-44-inik ukiullit akornanni sulisimasut qaffasinnerpaamik inissisimapput, taakkunani najugaqavissut 79,3 pct.-it sulisimammata. 50-54-inik ukiullit sulinerpaajusimapput 2017-imi agguaqatigiissillugu qaammammut 3.753-it sulisarsimallutik.

Tabel 1.3 2012-imi aamma 2017-imi sulisimasut, sulisimanerillu annertussusaat najugaqavissut ukiuinut immikkoortillugit

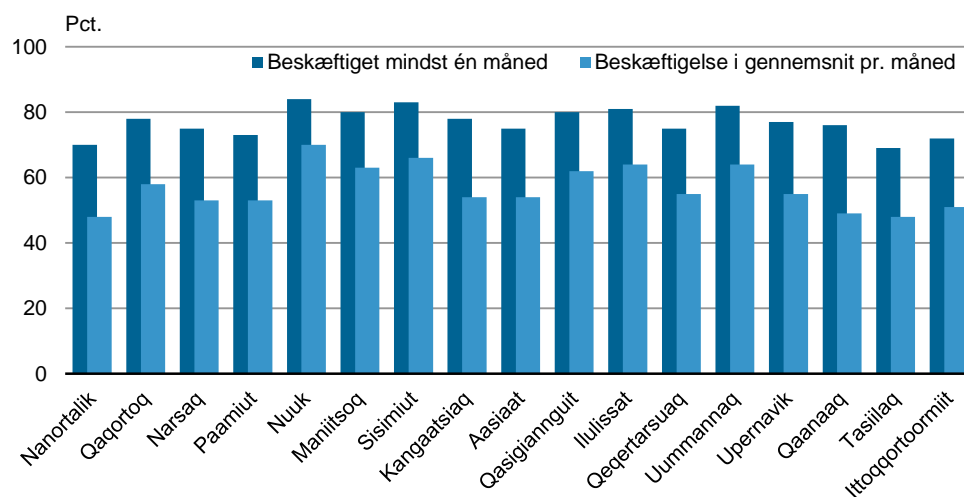
	Innuttaasut najugaqavissut		Qaammammut agguaqatigiissillugu sulinerit		Qaammammut agguaqatigiissillugit sulisimanerit annertussusaat	
	2012	2017	2012	2017	2012	2017
	Inuit amerlassusaat				Pct.	
Tamakkerlugit	42.855	42.673	25.501	26.543	59,5	62,2
15-19-inik ukiullit	4.044	3.380	1.109	932	27,4	27,6
20-24-nik ukiullit	4.478	4.082	2.390	2.330	53,4	57,1
25-29-nik ukiullit	3.879	4.350	2.438	2.886	62,9	66,3
30-34-nik ukiullit	3.628	3.906	2.613	2.861	72,0	73,2
35-39-nik ukiullit	3.041	3.489	2.323	2.658	76,4	76,2
40-44-nik ukiullit	3.822	2.863	2.877	2.269	75,3	79,3
45-49-nik ukiullit	5.397	3.607	4.000	2.817	74,1	78,1
50-54-inik ukiullit	4.603	5.057	3.304	3.753	71,8	74,2
55-59-inik ukiullit	3.434	4.282	2.302	3.054	67,0	71,3
60-64-inik ukiullit	2.387	3.036	1.429	1.997	59,9	65,8
64-it sinnerlugit ukiullit	4.142	4.621	715	988	17,3	21,4

Malugiuk: Erseqqissaassutigineqassaaq tabeli atorlugu suliffissaaleqisut procentinngortinneqarsinnaannginnerat. Nassuiaat: 1) Ukiup naatsorsuiffiusup aallartinnerani aamma naanerani Kalaallit Nunaanni najugaqarsimasut najugaqavissutut naatsorsutigineqarput.

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfiup kisitsisaataasivia: <http://bank.stat.gl/ARNBFB5>

2017-ip ingerlanerani piffissap ilaani 14-it sinnerlugit ukiullit najugaqavissut sulisimasut aamma agguaqatigiissillugu qaammami sulisarsimasut titartakkami 1.3-mi takuneqarsinnaapput.

Titartagaq 1.3 2017-imi distriktini sulinerit annertussusaat

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfiup kisitsisaataasivia: <http://bank.stat.gl/ARNBFB6>

Ilaatigut nunami sumiineq apeqqutaasoq titartakkami 1.3-mi takuneqarsinnaavoq. 2017-ip ingerlaneranimi najugaqavissut 14-it sinnerlugit ukiullit akornanni 81 pct.-it Nuummi, Ilulissani, Sisimiuni aamma Uummannami sulisimapput, Tasiilami Nanortalimmilu 69 pct.-iullutillu 70 pct.-iusut.

Aggvaqatigiissillugu qaammammut sulisimanerit annertussusaat Nuummi aamma qaffasinnerpaasimavoq. Nuup distriktiani aggvaqatigiissillugu 70 pct.-it sulisimapput, Nanortalimi Tasiilamilu 48 pct.-iusimasut

Tabel 1.4 Pingaarnerni sulinerit aningaasarsiallu sumiuussusernut immikkoortillugit

	Qaammammut aggvaqatigiissillugu pingaarnertut suliffinni sulinerit			Suliffimmit pingaarnernit aggvaqatigiissillugu qaammammut aningaasarsiat		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
	Inuit amerlassusaat			Kroner		
Katillugit	25.620	26.214	26.543	26.030	26.814	27.285
Danmark (Kalaallit Nunaanni inuusimasut)	22.214	22.903	23.217	23.111	23.969	24.544
Danmark (Kalaallit Nunaata avataani inuusimasut) ..	2.993	2.884	2.891	46.303	47.989	48.040
Nunani avannarlerni	124	124	111	56.561	54.346	57.736
Europa	63	75	67	37.015	42.610	40.120
Afrika	8	10	9	35.633	32.429	36.769
Amerika	20	21	21	33.224	28.857	30.924
Asia	193	194	225	23.085	23.650	24.000

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfiup kisitsisaataasivia: <http://bank.stat.gl/ARNBFB7>

Tabelimi 1.4-imi aamma 1.5-imi sulisimasut najugaqavissut sumiuuneri ersersinneqarput. Ilisaritsinaveersaarneq pissutigalugu nunarsuup ilaanni sumiuunernut immikkoortiterneqarsimapput, nunani avannarlernerisut ataatsimoortinneqarsimallutik. Danskit naalagaaffianneersut sumi inunngorsimanerinit immikkoortinneqarsimapput.

Tabel 1.5 2017-imi aggvaqatigiissillugu qaammammut sulinerit sumiuussusernut suliaqarfinnullu immikkoortillugit

	Tamakkerlugit	Danmark (Kalaallit Nunaanni inuusimasut)	Danmark (Kalaallit Nunaata avataani inuusimasut)	Nunat avannarliit	Europa	Afrika	Amerika	Asia
Tamakkerlugit	26.543	23.217	2.891	111	67	9	21	225
Aalisarneq, piniarneq nunalerinerlu	4.391	4.174	184	13	2	2	1	14
Aatsitassarsiorneq	86	50	29	2	5	0	0	0
Suliffissuaqarneq	271	232	36	1	0	1	1	1
Innaallagiamik imermillu pilersuineq	381	310	67	1	2	0	1	0
Sanaartorneq sanaartorfigissaanerlu	1.987	1.616	339	14	10	1	2	6
Niuerneq	2.965	2.671	238	5	2	0	0	50
Akunnittarfiit neriniartarfiillu	803	582	107	2	5	0	1	106
Assartuineq/angallassineq	2.501	2.108	338	33	8	0	1	12
Niuertunut kiffartuussineq	1.312	977	297	9	6	1	4	18
Pisortat allaffissornerat								
kiffartuussinerallu	10.585	9.433	1.087	23	19	4	8	9
Kiffartuussinerit allat	941	822	101	6	2	0	3	8
Paasissutissartaqanngitsut	319	242	67	2	6	0	1	2

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfiup kisitsisaataasivia: <http://bank.stat.gl/ARNBFB7>

Tabel 1.6 Agguaqatigiissillugu qaammammut sulineq aamma qaammammut aningaasarsiat qaffasinnerpaamik ilinniarsimasanut immikkoortillugit

	Qaammammut agguaqatigiissillugu sulinerit			Suliffimmit pingaarnemit agguaqatigiissillugu qaammammut aningaasarsiat		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
	Inuit amerlassusaat			Koruunit		
Tamakkerlugit	25.620	26.214	26.543	26.030	26.814	27.285
Meeqqat atuarfiat	13.534	13.689	13.614	21.073	21.935	21.968
Ilinniarnertuunngorniarfik	1.278	1.398	1.333	24.246	24.580	24.853
Inuusutissarsionermik ilinniarsiit tamakkerlugit	6.650	6.749	7.230	28.209	29.018	29.649
- Eqquimitsuliorneq aamma humaniora	153	158	170	28.293	28.004	28.365
- Inuusutissarsiutit, allaffissorneq inatsilerinerlu	1.546	1.593	1.653	27.206	27.842	28.729
- Ingeniøritut ilisimatusarneq, pilersitsiortorneq sanaartornerlu	2.343	2.360	2.178	30.743	31.972	34.259
- Nunalerineq, orpippassualerineq, aalisarneq uumasullu nakorsaat	353	366	238	31.733	34.100	26.860
- Peqqinneq inuunerissuunerlu	1.383	1.407	1.523	22.048	22.347	23.344
- Kiffartuussinerit	778	818	1.382	31.621	32.033	30.902
- Allat	95	47	85	30.548	31.562	32.366
Angusanik qaffassaaneq	173	192	229	20.573	21.382	21.139
Ingerlaqqiffiumik ilinniarsiit	3.984	4.186	4.137	40.042	40.210	41.775

Malugiuk: Ilinniarnertit agguataarnerini ilinniakkat suunerinut assersuutit Naatsorsueqqissaartarfiup nittartagaani www.stat.gl-imi pissarsiarineqarsinnaapput. Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfiup kisitsisaataasivia: <http://bank.stat.gl/ARNBFB8>

Sulisup ilinniarsimasaa qaffasinnerpaaq tunngavigalugu suliffinni pingaarnerni agguaqatigiissillugu qaammammut sulisimasut aamma qaammammut aningaasarsiat tabel 1.6-imi takuneqarsinnaapput.

Sulisut affaat sinnerlugit meeqqat atuarfiannik taamaallaat naammassinnissimasut takuneqarsinnaavoq. Agguaqatigiissillugu qaammammut akissarsianut ilinniarsimassutsip apeqqutaanera aamma ersarilluinnarpoq. Sulisut ingerlaqqiffiusumik ilinniagallit atuarfiannik imaluunniit angusanik qaffassaallutik naammassinnissimasunut sanilliullugit qaammammut akissarsiaat marloriaatingajammik amerlanerupput.

Tassunga ilanngullugu maluginiaqquneqarpoq sulinerup sivilissusia akissarsianut ilanngullugit naatsorsuutigineqarnikuunnginnerat. Qaffasissumik ilinniarsimasut akornanni piffissaq tamakkerlugu sulisartut amerlapput, angusanik qaffassaallutik ilinniarsimasut sivikinnerusoq, taamaattumik taakku aningaasarsiaasa nikingangaatiarnerat tupigisassaannigilaq. Inuit angusaminnik qaffassaasimasut ilimanarpoq maanna ingerlaqqiffiusumik ilinniartuusimanissaat, taakkulu ilarpassui piffissap ilaanna ilinniarnermik saniatigut sulisarsimassapput, taamaasillutillu qaammammut akissarsiaat appasinnerullutik..

2. Suliffeqarneq pillugu kisitsisitigut paasissutissat

2.1 Tunuliaqut

Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfimmit 2011-mi suliffeqarneq pillugu paasissutissat nutarsarneqarput annertuumik – tassani nalunaarsuutit nutaat peqqissaarunnerusallu tunngavigineqarput. 2011-mi suliffeqarneq pillugu paasissutissani siunertarineqarpoq kisitsisitigut paasissutissat, naatsorsueriaatsillu atorineqartut nunani tamalaani naatsorsueriaatsinut, ILO-p naatsorsueqqissaarnermik allaffeqarfianit maleruagassiorneqarsimasunut naleqqussaarnissaat. Taamaaqataanillu 2012-imi suliffissaaleqineq pillugu paasissutissat 2011-mi suliffeqarneq pillugu paasissutissat nutarterneqarnerisa assinganik Naatsorsueqqissaartarfik nutarterivoq. Paasissutissanik nutarterinerup kinguneraa suliffeqarfeqarnermi pissutsit pillugit paasissutissat nunat assigiinngitsut akornanni periaatsit malillugit pitsaassusillit ataqatigiissumillu suliat piulernerat. Kisitsisitigut paasissutissat taakku marluk – suliffeqarneq pillugu kisitsisitigut paasissutissat aamma suliffissaaleqineq pillugu kisitsisitigut paasissutissat – immikkoortillugit saqqummersinneqartarput.

2.2 Najoqqutarisat

Qaammammut nassuiaatinik aammalu **qaammammut nassuiaatinik sukumiisunik** taaneqartartut kisitsisitigut paasissutissiornermi qitiusumik nalunaarsuinermi tunngaviusarput, taakkuuppullu suliffeqarfiit qaammatikkaartumik Akileraarnermut Aqutsisoqarfimmut nalunaarutigisartagaat. Qaammammut nassuiaatit suliffeqarfiit ataasiakkaat qaammammi tamakkiisumik akissarsianut aningaasartuutaat, taakkunanngalu qanoq annertutigisumik akileraarutaat suliffeqarfeqarnermullu akileraarutaat ilanngullugit. Suliffeqarfiit qaammammut nassuiaataanni sukumiisuni aningaasarsiat akileraarutigineqartullu sulisunut ataasiakkaanut agguarlugit nalunaarusiaapput. Qaammammut nassuiaatit suliffeqarfimmut sammisuupput, qaammammullu nassuiaatit sukumiisut inummut sammisuullutik, naatsorsukkallu taakku marluk qanimut imminnut atasuupput.

Qulaani najoqqutatut nalunaakkat inuit suliffeqartut tamaasa tunngavissinnngilai – soorlu namminersorlutik sullivimmik ingerlatsisut amigaataasut. Aamma 2015-i sioqqullugu sulisartut danskisut nalunaarsimasumik sulisitsisullit amigaataapput. Sulisut nalunaarutigineqarsimannngitsut sinneri nammineerluni nalunaarsuinerne inuit isertitaat aamma suliffiuteqarnermut nalunaarsukkani isertitaat A-t paasissutissartaat atorlugit ilanngunneqarput, taakku atorlugit Naatsorsueqqissaartarfiup **inuit isertitaat pillugit nalunaarsuiffia** suliarineqarnikuvoq.

Sulisunut sinneruttunut ilanngunneqartunut atatillugu, qaammammut nassuiaatinut aamma qaammammut nassuiaatinut sukumiisunut

tunngassuteqanngitsumik, aamma suliffeqarneq pillugu allaffinni kommuneqarfiit **suliffissarsiortut nalunaarsugaat** naatsorsuinermit atorpeqartarput.

Naatsorsueqqissaartarfiup Suliffeqarneq pillugu pisortat naatsorsuutaat pillugit kommunit isertitanut taarsiullugit tunniuttagaanut nalunaarsuiffiat pingaarutilerujussuvoq. Nalunaarsuut atorlugu qaammatini aningaasarsiarititat tunniuttakkallu sulinermit attuumassuteqanngitsut immikkoortinneqarsinnaapput.

Inuussutissarsiutit aalajangersimasut pillugit paasissutissat suliffeqarnermit akuliunnissaannut **Inuussutissarsiummik ingerlataqartunik nalunaarsuiffik (IIN)** atorpeqartarpoq, tassani suliffeqarfiit nalunaarsukkat tamarmik immikkut inuussutissarsiuuserneqartarput, suliffeqarfiup tunngaviusumik ingerlanera tunngavigalugu. Inuussutissarsiutit immikkoortiteri kisitsisitigut paasissutissani suliffiit immikkoortiterininit allaanerulaarpoq, taamaalilluni IIN naleqqatigillunnarunnaarlugu. Toqqarnerusunik taaguusersuerusulernerpeqquteqarpoq, suliffeqarfiit annerusut amerlanerit – pingaartumik aalisarnermit attaveqartut, taamatullu toqqaannartumik toqqaannangitsumilluunniit aalisartunik sulisoqartut – IIN-mi inuussutissarsiutinik allatut taaguusikkanik nalunaarsorsimasarnerat. Tamassuma kinguneraa, aalisarnerup iluani sulineq annikinaarlugu nalilersorneqarsimasoq, inuussutissarsiutinilu allani sulineq – pingaartumik nioqquteqarnermi atortussiornermilu – pissuseqataanik annaakkamik nalilersorneqarsimasoq. Toqqarnerusunik taaguusiineq ima ingerlanneqarpoq, suliffeqarfiit inuussutissarsiutinut qaninnerusaannut aggornilersorlugit, assersuutitut imaalillugit, inuussutissarsiummi *”Aalisarnek, piniarneq nunalerinerlu”* aalisartut, piniartut nunalerisut aammalu aalisakkeriveqarfinni tunitsivinni taamatullu toqoraavinni il.il. sulisut ilanngullugit. Taamatullu *”Atortussiassanik”* inuussutissarsiorfinni sulineq paaaffimmi sulisut saniatigut atortussiornermik suliaqarnerup iluani inunnik allanik sulisoqarmat soorlu ujarassiornermik misissuinermit.

Aalajangersimasumik najugaqavissut nassuiaasernissaannut, tassalu kisitsisitigut paasissutissiornermi inunnik nassuiaasersuinermit, Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfiup **innuttaasunik nalunaarsuiffia** atorpeqarpoq. Nalunaarsuiffik sulineq pillugu nunaqqatigiinnut paasissutissat kattunnissaannut – najugaqarfinnut, utoqqaassutsinut suaassutsinullu aamma atorpeqarpoq. Nunaqqatigiinnut paasissutissat ukiup naatsorsuiffiup naanerani nalunaarsorneqartarput.

Ilinniarsimassuseq pillugu kisitsisitigut paasissutissanut Naatsorsueqqissaartarfimmi **ilinniarsimasat qaffasinnerpaat pillugit nalunaarsuutit (HFU)** tunngavigineqartarput, taakku ukiup naanerani nalunaarsorneqartarput. Ilinniarsimassutsinut immikkoortiterinerit ISCED11-uddannelsesnomenklatur atorlugu suliarineqartarput. ISCED11-uddannelsesnomenklaturi ilinniakkanut qaffasissutsinut tallimanut immikkoortinneqartarpoq *meeqqat atuarfiat* appasinnerpaalluni *ingerlaqqiffiusumik ilinniarneq* qaffasinnerpaaluni. *Inuussutissarsiutinik ilinniarsimasut* arfineq marlunnut immikkoortinneqartarput.

Ilinniarsimasanut assersuutit Naatsorsueqqissaartarfiup nittartagaanut www.stat.gl-imut pdf-fiilinnngorlugit *Suliffeqarnermi pissutsit* ammarlugit aaneqarsinnaapput. Ilinniarsimassuseq pillugu naatsorsuineri periutsit atorneqartut pillugit paasisaqarnerorusuttut innuttaasut ilinniarsimassusaat pillugu saqqummersitami kingullerimi immikkoortoq periaaseq innersuussutigineqarpoq.

2.3 Periaaseq

ILO-p naatsorsueqqissaarnermut allaffianit periutsit nassuiaasiorneqarlutillu maleruagassiorneqarsimasut tunngaviginerullugit nalunaarsuisoqarpoq. Paasisutissat pigineqartut apeqqutaallutik nunani tamalaani periutsit malinneqartarput.

2.3.1 Sulinerup nassuiarneqarnera

ILO sulineq pillugu ima naatsumik nassuiaavoq, tassalu misissuiffiup pinerani inuit minnerpaamik nalunaaquttap akunnerani ataatsimi suliamik ingerlatsisimasut. Illuatungaattigulli misissuiffiup sivissusua erseqqissumik nassuiarneqarani, innersuutaallunili, sivikitsuusariaqartoq – soorlu ulloq ataasiulluni imaluunniit sapaatip akunnera ataaseq. Innersuutigineqarportaaq, nunami pineqartumi pissutsit immikkut ittut tunngavigalugit sulisinnaasut utoqqaassusiata minnerpaaffilerneqarnera nassuiarneqassasoq. Akerlianilli ukioqqortunerpaaffissamut tunngatillugu innersuussisoqartoqanngilaq.

Naatsorsueqqissaartarfimmi, qaammammoortumik akissarsiat pillugit nalunaarsuutini (akunnermut nalunaarsuutiniunngitsoq), najoqqutarineqartuni ILO-p nassuiaatai naleqqutinngillat, taamaattumik Kalaallit Nunaanni sulineri mut tunngasunik nassuiaatit naleqqussartariaqarsimapput. Kalaallit Nunaanni sulineri mut tunngasunik nassuiaasiorneri ILO-mut sulineri mut tunngasunik nassuiaasiornermut sapinngisaq tamaat assingutinniarneqarsimapput.

Paasisutissani atorneqartuni piffissaq naatsorsuiffiusoq qaammat ataasiuvoq, ILO-mit innersuussutigineqartumit takineruvoq tassa ILO-mit ulloq ataaseq imaluunniit sapaatip akunnera ataaseq innersuussutigineqaraluarmata. Piffissap naatsorsuiffiup sivissunerunerata sunniinera annikillisinniarlugu, ILO-mit akunneq ataaseq sulinertut naatsorsuummut piumasaqaat sivitsorneqartariaqarsimavoq. Aammattaaq piffissaq isertitanut tunngaviusoq paasisutissanut ilaannngimmat sulineri piffissaq atorneqartoq isertitalu naatsorsornissaannut nassuiaasiortoqartariaqarsimavoq.

Qaammatip ataatsip iluani minnerpaamik ulloq ataaseq sulisimagaanni sulisimasutut naatsorsuutigineqassaaq. Ullormut suliffiusumut akunnerit arfineq pingasut, sapaatit akunneri tallimat ingerlaneranni qaammammi ullut suliffiusut 20-iuppata ullormut 0,4 tiimit piffissami naatsorsuiffiusumi suliffigisimasariaqassallutik, taamatullu sapaatit akunneri marluk pineqarputa

akunnerit marluk suliffigisimasariaqassallutik. Naatsorsuinerit SIK-mi akissarsiat minnerpaartaat tunngavigineqarput, pineqartuni akissarsiakinnerpaat amerlanerunissaat naatsorsuutigineqarmat. Tunngavilersuutit malillugit Naatsorsueqqissaartarfiup sulisumut nassuiaatai ukuupput:

- Inuk ukiup naanerani minnerpaamik 15-inik ukioqalereernikuusimassaaq.
- Qaammammi pineqartumi inuk isertitaqarluni sulisimassaaq imaluunniit imaluunniit sulinikkut akissarsiaqarsimassaaq – qaammammi pineqartumi tulaassanik tunisinikkut imaluunniit suliffiutimini iluanaaruteqarnikkut akissarsisimassaaq.
- SIK-ip Naalackersuisullu isumaqatigiissutaat atuuttoq malillugu ilinniarsimanngitsut aningaasarsiaasaat mikinerpaaq akunnerit arfineq pingasut isertitsissutigisimassavaa.

2.3.2 Nalunaarsuutit misissornerat

Paasissutissat nalunaarutini tunngavigineqartut allaffissornermi pilersinneqarsimapput, taamaattumik kisitsisitigut paasissutissiornermi amigaateqarsinnaassarput. Juunimi imaluunniit decembarimi aningaasarsiat nalunaarutigineqarsimani akileraartarneq eqqarsaatigalugu kisitsisitigut paasissutissiornermut sanilliullugu soqutaannginnerupput. Tamakku malittuannik pingaaruteqarluinnarsimavoq naatsorsukkat pitsaassusaat anguneqassapput nalunaarsuutini annertuumik misissuisariaqarneq.

Qaammammut nassuiaatit sukumiisut malillugu aalajangerneqarsinnaanngilaq, akiliutaasoq sulinermit tunngasuunersoq, imaluunniit sulinermit tunnganani allamut ass. isumaginninnermut tunniussaansersoq. Qaammammut nassuiaatit sukumiisut tunngavigalugit sulineq pillugu kisitsisinik naatsorsuisoqassappat isumaginninnermit tunniuttakkat il.il. piiarnissaat pisariaqarput. Naatsorsueqqissaartarfiup *kommunit sulinngikkallarnermi tunniuttagaanut nalunaarsuiffia* atorlugu tamanna pisarpoq. Nalunaarsuiffik taanna atorlugu qaammammut sulinngikkallarnermi pisartakkat nalunaarsorneqartarput inunnut tiguisunut immikkoortiterneqarlutik. Tamatuma kingorna qaammammut nassuiaatinut sukumiisunut qaammatikkaartunut kommuninut immikkoortiterneqartarput.

Ajornartorsiutip assinga inuussutissarsiutini allani atuuppoq, sulinermit tunngassuteqanngitsunut A-malillugu isertitatigut akiliutaasartunut tunngasoq. Ilimagisariaqarpoq, sulineq inuit sulinngitsut inuussutissarsiutinit pineqartunit akiliutisisartut amerlassusaannut naleqqiullugu annikitsuinnaasimanissaa, taamaattumik pensionskassinut napparsimanermit inuunermullu sillimmasiisarfinni sulisut nalunaarsuusiami ilanngunneqanngillat.

Akiliutaasartut immikkut ittut, qaammatini arlalinni sulisimanermit tunngassuteqartut – soorlu sulinngiffeqarnermi aningaasarsiat aamma

immikkut angusaqarnermi pissarsiat –paasiniarneqarput. Paasilluarumallugu inuup pineqartup ukiumi pineqartumi qaammatit suliffigisimasai tamakkerlugit misissuiffigineqarsimapput.

2.3.3 Sulinermit nalunaarsuutini tulaassilluni tunisineq

2013 ilanngullugu tulaassuiffinnit aalisartunit piniartunillu tunisinerit nalingi akileraarutinullu akiliigallarnerit qaammammut nassuiaatinut nalunaarutigineqartarsimapput. Taamatut nalunaarsuisarnerup kinguneranik suliffeqarfanni taamaattuni sulisut aamma tulaassisut immikkoortinneqarsinnaasarsimangillat. Tulaassat nalingat akissarsiatut nalunaarutigineqartarsimavoq. Tamanna pissutaalluni 2013 ilanngullugu akissarsiat pillugit paasissutissat annertuallaarput – ingammik suliaqarfanni *Aalisarneq, piniarneq nunalerinermilu*.

2014-ip kingorna tulaassuiviit taamaallaat akileraarutinut akiliigallarnerit nalunaarutigisalermitigit akissarsisussat aamma tulaassisut immikkoortinneqarsinnaalerput. Qaammammut akileraarutinut akiliigallarnermut nalunaarnerit tunisineq tunngavigigaanni, suliffeqarfiutigisap nammineerluni nalunaarsornerani takuneqarsinnaalertarput qaammatini tulaassivinni tunisat nalingi “akissarsiat”-nut nalunaarutigineqartarmata.

Periuseq taanna atorlugu 2014-imiit akissarsiat ajunnginnerusumik inernilerneqarput, kisianni paasissutissat iluarsinerisa ukiut ingerlanerini akissarsiat ineriartorsimaneri sunnerpaat, ingammik suliaqarfiit *Aalisarneq, piniarneq nunalerinerlu* eqqarsaatigalugit - taamaattumik kisitsisit pineqartut mianersortumik atorneqartariaqarput.

2017-imi agguaqatigiissillugu qaammammut aalisartut piniartullu tulaassillutik 1.191-it tunisisimasut suffeqarnermut nalunaarutigineqarsimapput. Taakku suliaqarfiup *Aalisarneq, piniarneq nunalerinerlu* sulisimasut 27,1 pct.-erivaat, sulisimasullu katinnerini 4,5 pct.-erisimallutik.

2.3.4 Inuutissarsiummik aalajangersimasumik ingerlatsisutut nalunaarsorsimangitsut sulisutulli naatsorsuutigineqartut

Nalunaarsuutini misissuineq qulaani pisoq pereermat nalunaarsuutillu Naatsorsueqqissaartarfiup innuttaasut pillugit nalunaarsuiffianut ataatsimut ingerlanneqareermata, taamatullu nalunaarsuutit innuttaasunut najugaqavissunut 14-ileereersimasunut killilerneqareermata, nalunaarsuutit Naatsorsueqqissaartarfiup isertitat pillugit nalunaarsuiffianut ataatsimut ingerlanneqarput. Tamanna pivoq, sulineq qaammammut nassuiaatini aamma qaammammut nassuiaatini sukumiisuni erseqqissarneqanngitsut naatsorsukkanut ilannguniarlugit. Sulinermit tassani inuit pineqartut tassaapput:

- Nalunaarsuiffimmi qulaani misissuineq malillugu pilersitaasumi inuk utaqqisaannaagallartumik sulineq pillugu sivisunerpaamik qaammatini arfinilinni sulisutut nalunaarsimasoq.
- Inuk isertitanut nalunaarsuiffimmi annertuumik (isertitat pillugit kisitsisinik paasissutissani isertitat ataatsimoortinneqarneranni decilil nassuiaataat malillugit) A-malillugu isertitalittut nalunaarsimasuussaaq imaluunniit suliffiutimini nalunaarutigereersimanngisaminik isertitaqarsimassalluni, siornatigut qaammammut nassuiaatit malillugit nalunaarsorsimanngitsumik (akissarsiaanngitsutut kingusinnerusukkulluunniit sulinermut tunngassuteqanngitsutut isertitatut). Qaqugu isertitat "annertuut" pineqartut qaammatit amerlassusaat tunngavigalugit killissarineraat allangorartinneqassaaq, inuk pineqartoq sulisutut imaluunniit suliffissarsiortutut nalunaarsoriigaasimappat.
- Inuk qaammatini arlalinni suliffissarsiortutut nalunaarsortittartoq sulisutut isiginiarneqarsinnaanngilaq (tamanna kisimi inuussutissarsiummik aalajangersimasumik ingerlatsisutut nalunaarsorsimanngitsumut atuuppoq).

2015-imi inuussutissarsiummik aalajangersimasumik ingerlatsisutut nalunaarsorsimanngitsutut sulisutut agguaqatigiissillugu qaammammi ataatsimi 673-iupput, taakkunanga 65-it akissarsialiullutik 608-lu namminersortuullutik. Isertitanummi nalunaarsuiffimmi paasissutissaqanngilaq, sulisitsisuni kikkunni isertitat A-tut katersugaasimanersut, taamaattumik inuutissarsiummik aalajangersimasumik ingerlatsisutut nalunaarsorsimanngitsut akissarsiallit inuussutissarsiutini aalajangersimasuni "Paasissutissartaqanngitsutut" qulequtsikkamik nalunaarsorneqarput. Suliffeqarfinni namminersortuni inuussutissarsiummik aalajangersimasumik ingerlatsisutut nalunaarsorsimanngitsut suliffeqarfiup (IIN-normua) atorlugu inissinneqarput. Suliffeqarfiit namminersortut suliffeqarfiup normuanik nalunaagaqarsimatinnagit, pineqartup nammineerluni nalunaarsuinermi tunisineq nalunaarsimappagu sulineq inuussutissarsiummut "Aalisarneq, piniarneq nunalerinerlu"-lu inissinneqassaaq. Inuussutissarsiut "Paasissutissartaqanngitsut" suliffeqarfiup normuanik nalunaarsimasoqanngippat imaluunniit nammineerluni nalunaarsuiffimmi tunisineramik nalunaartoqarsimanngippat atorneqassaaq.

2015 sioqqullugu kisitsisit paasissutissat atorneqartunut suliffeqarfiit Danmarkimut nalunaarutigineqarsimasut ilanngillat. Siusinnerusukku allaaserineqareersutuut 2014-imi piffissamilu siusinnerusumi ilanngussat sulisitsisut paasissutissanik tunniussisimanngitsut *Paasissutissartaqanngitsut*-nut inissinneqartarput. Taakku amerlanersaat tassaapput naalagaaffiup suliffeqarfiutai, ass. politiit pinerluttunillu isumaginnittut. 2015-ip kingorna pitsaannerusunik paasissutissanik peqartoqalermat sulisut 450-500-it *Pisortat allaffissornera aamma kiffartuussinerannut* nuunneqarput siornatigut *Paasissutissartaqanngitsuniittarsimasut*. Paasissutissat iluarsinerannik tamanna taaneqartarpoq taamaattumillu 2015 sioqqullugu pisortani sulisimasut 500-it angullugit ikinaarneqartarsimanissaat ilimagineqarpoq.

2014-imit 2015-imit pisortaqaqfinni sulisimasut nikissimannnginnissaat ilimanarpoq.

2.3.5 Sulineq pillugu nalunaarsuiffik

Nalunaarsuutit misissukkat inuussutissarsiummillu aalajangersimasumik ingerlatsisutut nalunaarsorsimannngitsut malillugit sulineq pillugu nalunaarsuiffik pilersinneqarpoq, sulineq pillugu kisitsisitigut paasissutissanut tunngaviuvoq. Nalunaarsuiffik innuttaasunut najugaqavissunut nalunaarsuiffiuvoq – ukiup pineqartup aallaqqaataani naanerani Kalaallit Nunaanni najugaqartut aamma ukiup naanerani 15-ileereersimasut nalunaarsorneqarsimapput. Tabel 2.1-imi pineqartut amerlassusaat immikkoortillugit takuneqarsinnaapput, ataatsimut amerlassusaat innuttaasunut najugaqavissunut tunngavoq. Tabelittaaq takutippaa, 2017-ip naanerani amerlassutsip 3 pct.-ia innuttaasunut najugaqavissunut tunngasuunngitsoq.

Tabel 2.1 Innuttaasut najugaqavissut

	2013	2014	2015	2016	2017
Innuttaasut ukiup aallartinnerani, ukiukinneq 14	45.062	45.041	44.896	44.871	44.915
Innuttaasut ukiup naanerani, ukiukinneq 15	44.238	44.101	44.065	44.081	44.134
Najugaqavissut, ukiukinneq 15	42.914	42.664	42.610	42.488	42.673

Sulineq pillugu nalunaarsuiffimmi paasissutissat makku pigineqarput; akissarsiat, akileraarutitut tunngasut aamma suliffigisap inuussutissarsiummi sorlarniinnersoq, taamatullu paasissutissartaqarluni pineqartup atorfininnera suliffigivisatut imaluunniit saniatigoorisatut suliffiunersoq. Atorfik qaammammi pineqartumi akissarsiffiginerpaasimasatut nalunaarsimasaq tassaavoq suliffigivisaq, suliffiit allat qaammammi pineqartumi saniatigut sulinertut nassuiarneqarput. Nalunaarsuiffimmi aamma inooqatigiinnut sinerissamilu agguataarsimanermit paasissutissanik peqarpoq.

2.3.6 Kisitsisaataasivik

Naatsorsueqqissaartarfiup kisitsisaataasivia *bank.stat.gl* sulinermut tunngasunik arfineq pingasunik assigiinngitsorpasuumik imalinnik tabeleqarpoq. Tabelit taakku atorlugit nammineq sulinermut tunngasunik paasissutissanik pisariaqartitanik aallertoqarsinnaavoq. Tabelit titartakkallu tamarmik kisitsisaataasivimmeersunik kisitsisitaqarput. Najooqutat tamarmik tabelit aamma titartakkat ataani allaqqapput.

2.4 Najoqutassatut nalorninaateqarsinnaasut

Nalunaarsuiffiit, sulineq pillugu kisitsisitigut paasissutissiornermi tunngaviliisuusut, allaffissornikkut nalunaarsuutinit annertuunit pilersitaasut, soorunami nalorninaateqarsinnaasunik akoqarsinnaasarput. Taakkunani pingaarutillit uani saqqummiunneqassapput.

Sulineq pillugu kisitsisitigut paasissutissiorneq tamavimmi sulisitsisut qaammatikkaartumik akissarsiat allallu pillugit nalunaarutaannit tunngaveqartumik pilersitaasarmat, qaammatikkaartumik nalunaarutigineqartut ilumut eqqorluinnartuunersut, kisitsisitigut paasissutissat pitsaassusaasa aallaavigilluinnarpaat. Taamaattumik suliffeqarfinni ataasiakkaani aningaasarsisarfii pisarnerinik periaaseqarneq nalornisitsilerneramik malunnaatilimmik pilersitsivoq.

Immikkoortumi 2.3.2-mi nalunaarsuutit misissorneri pillugit allaaserisami nalunaarsukkat inaarnerini ajornartorsiut tamanna malugineqavissorpoq. Ingammik immikkut ittunik akissarsiat ataasiakkaat uppersarnarniarannut piffissaaluit atorineqarput, qaammatini arlalinni sulisimanermut tunngasut soorlu sulinngiffeqarnerisut aamma immikkuullarissumik angusaqarsimanermi aggornersiat.

Nalunaarsuutit annertussusiannut katitigaanerannullu peqquteqartumik naatsorsuutigisariaqassaaq, ataasiakkaatigut immikkut ittunik akiliinerit ilaatigut uppersarineqarsinnaanngitsut arlaqarnissaat taakku nalorninaateqarsinnaasutut isigisariaqarput. Tamanna qularnanngitsumik annertunerusumik qaammatikkaartumik akissarsiat katinnerinut sunniuttussaavoq, kisiannili naatsorsuutigisariaqarpoq, akornutitut pineqartoq sulineq pillugu naatsorsukkanut sunniuteqarpallaarnaviannngitsaq. Aningaasarsiat decembarimi katinnerisa kukkunerisornissaat pingaaruteqarnerusarpoq, qaammammimi tassani sulinngiffeqarnerisutissat pisarneq malillugu nalunaarsorneqartarmata. Nalunaarsuineri kukkunerit taamaattut qaammammut aningaasarsiat nalunaarutigineqarnerannut annertunerusumik sunniuteqartarput, sulineq pillugu nalunaarsuutitut sunniuteqarpallanngitsut.

Taamaattumik qaammammi tassani akissarsiat – tassalu kvartali sisamaanni – akissarsiat annertunaagaasarlutik. Kvartalini allani akissarsiat katinneri taava annikinaagaasarsimasallutik. Taamaattumik kvartalini agguaqatigiissillugu qaammammut aningaasarsiat kisitsisaasa assersuunnera mianersortumik suliassaasarlutik.

Nalorninaateqarsinnaasutut taaneqarsinnaasutut ipput pisortaqarfiit isertitanut taarsiutitut akiliutaasa nalunaarsorneri, nalunaarsuutit misissornerini kommunit sulinermit sanilliunneqarsinnaasutut akiliutigisartagaat akissarsiaanngitsut immikkulli paasiniarlugit inissittariaasut. Isertitanut taarsiutitut akiliutit qaammatinut nalunaarsuiffinnut tunngassuteqartariaqanngillat; Assersuutigalugu akiliutit qaammatini arlalinni nalunaarsuiffimmiissinnaasarput. Paasissutissat nalilersorneqarluaraluartut pisortat sulinngikkallarnerni tunniuttagaat sulinermit nalunaarsuutini kukkussutaasinnaapput.

2013 ilanngullugu aalisartut piniartullu tulaassaat tunisat nalingi tamarmiusut naatsorsuutigineqartarsimapput. Tassa tulaassanik tunisineq aningaasarsiatut isigineqarsimalluni. Taamaattumik 2014 sioqqullugu aalisartunit piniartunillu qaammammut aningaasarsiatut nalunaarutigineqarsimasut annertuallaarput. 2014-imi paasissutissanik iluarsiiinerup kingunerisaanik aalisartut piniartullu aningaasarsiaat aaqippup. Taamaattumik aningaasarsianik misissueqqissaarnermi kisitsisit ineriartorsimaneri mianeralugit atorneqassapput ingammik suliaqarfinni *aalisarneq, piniarneq nunalerinermilu* sulisimasut eqqarsaatigalugit, kisianni aamma sumiiffinni assigiinngitsuni piniartut aalisartullu tulaassillutik tunisiffigisartagaanni. Nalunaarsuinermik allannqortitsineq sulisut allannqornerannik annertunerusumik sunniuteqanngilaq.

Suliassap taama isikkoqarnera pissutaalluni suliambut ilanngussanik atassutilinnik nalorninaateqartoqarpoq. Nammineerluni nalunaarsuutini – tassalu isertitanut nalunaarsuiffiit – ukiumoortumik naatsorsugaasarpup, nalunaarsuutit taakku malillugit sulinermut ilanngussat qanga pisarnersut nalunaarsussallugit ajornarpoq. Inuk ataaseq qaammatit amerlanngitsut ingerlaneranni akissarsianik annertungaatsiartunik ukiumut katersugaqarsinnaavoq, taamaassimappat pineqartoq ukiumi pineqartumi qaammatit aqqaneq marluk tamakkerlugit sulisimassasoq kukkulluni paasineqarsinnaalluni. Paarlattuanilli inuk ataaseq qaammatit aqqaneq marluk tamakkerlugit sulillattaarsimasinnaasarpoq, sulinerminili isertitai ikittuinnaappata ilanngunneqanngitsoorsimasinnaavoq.

2015 sioqqullugu Danmarkimit sulisitsisut nalunaarsorsimannginnerat pissutaalluni *Pisortat allaffissornerat kiffartuussinerannilu* 2014-imi ukiunilu siuliini agguaqatigiissillugu qaammammut sulisut 500-it angullugit ikippallaartarsimanissaat ilimagineqarpoq, immikkoortoq 2.3.4 takuuk. 2015 sioqqullugu taakku *Paasissutissartaqanngitsunut* ilanngunneqartarmata nalunaarsuutit sulisimasunut sunniuteqanngillat.

Sulisitsisup inuussutissarsiutinut ingerlatanut nalunaarsugai Kalaallit Nunaanni Suliffeqarfeqarneq pillugu nalunaarsuiffiup aggornilersugai malillugit inissitsitertussaammata, sulinerup inuussutissarsiutinut inissitsitersimanerata qanoq eqqortiginera, suliffeqarfiillu ataasiakkaat IIN malillugu qanoq eqqortigisumik inuutissarsiutinut inissisimanersut aggornilersuinerup eqqorluinnarnera takutissavaa. Tamatumuuna IIN pingaarnertut equussisutut isigisariaqarpoq. Immikkoortiteriaaseq tamanna malunnaatilimmik killilersuivoq, suliffeqarfiit assigiinngitsunik ingerlatallit nalunaarsornerini ersilersartumik, inuussutissarsiutit eqqortumik nalunaarsorneqassappata inuussutissarsiutinut assigiinngitsunut immikkoortitersimasariaqaraluartut immikkoortiterlugit inissinneqarsinnaanngimmata. Nalorninaateqarsinnaasoq pineqartoq immikkoortuliamilu 2.2-mi allaaserineqartoq misilillugu annikillisarnerneqarpoq IIN-p aalajangersimavallaartumik inuussutissarsiutinik aggornilersuisimanerata qimaterneratigut.

Pisortani sulisitsisoqarfiit annerit tassa Namminersortut kommuneqarfiillu, taakkunani sulinermut ingerlatsiviit annertuut arlalissuit soorlu

ilinniartitsineq, peqqinnissaqarneq allaffissorfiillu ingerlanneqarput. Sulisitsisutulli akissarsiaqartitsisutut ataatsimut sulisitsisutut ingerlapput, taamaattumik sulineq immikkoortuni ataasiakkaani – nalunaarsuutitut atorineqartunut – ingerlatat malillugit inuussutissarsiutitut aggulussinnaanngillat. Sulisitsisuni taakkunani sulineq tamarmiuseq “*Pisortat allaffissornerat sullissinerallu*”-mik immikkoortortaligaavoq. Pisortat suliffeqarfiutaat pillugit paasissutissat annertunerusut Naatsorsueqqissaartarfiup saqqummersitaani *Pisortaqaqfinni atorfilinni* atuarneqarsinnaapput. *Pisortaqaqfinni atorfillit* pisortat akissarsisitsinernut nalunaarsuutaat aamma sulineq pillugu kisitsisitigut paasissutissat tunngavigalugit suliarineqarnikuupput.

Ilisamaatinut nassuiaatit:

- ... Paasissutissat pigineqanngillat
- .. Paasissutissat nalunaarsussallugit qularnarpallaarput mianersuussassaallutiluunniit
- . Kisitsisit pissusia tunngavigalugu saqqummersinnaanngilaq
- 0 Uttuutigineqartup affaanit minneruvoq
- Soqanngilaq
- * Kisitsisaagallartoq missiliugarluunniit

Saaffissaq

Lene Baunbæk

E-mail: LEBA@stat.gl

Suliffeqarnermi pissutsit

Naatsorsueqqissaartarfik
Postboks 1025 · 3900 Nuuk
Oqar.: +299 34 57 70 · Fax: +299 34 57 90
www.stat.gl · e-mail: stat@stat.gl

